

Till Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Underlag för budget 2016 med inriktning 2017 och 2018

Förslag till beslut

Underlag för budget 2016 med inriktning 2017 och 2018 för Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd godkänns.

Olle Johnselius
stadsdelsdirektör

Ärendet

Enligt kommunallagen ska stadens budget innehålla en plan för ekonomin för en period om tre år. Den plan som nu är aktuell att ta ställning till omfattar åren 2016 till och med 2018. Stadens nämnder ska analysera vilka frågor som påverkar verksamhetens utveckling och ekonomi. Utgångspunkten för detta är förändringar i omvärlden samt analyser av den egna verksamhetens utveckling. Större avvikelser eller förändringar jämfört med den plan för åren 2016 och 2017 som kommunfullmäktige beslutade om i budget 2015 ska analyseras och kommenteras.

Nämnderna ska under respektive inriktningsmål göra en övergripande och sammanfattande analys av verksamheten för åren 2016 till och med 2018. I detta ingår att beskriva trender, utvecklingstendenser, strukturella frågor och förändringar i befolkningen och hur detta påverkar verksamheten. Förändringar i lokalförsörjningen, kompetensförsörjningen samt omstrukturerings- och investeringsbehov ska beaktas. För kompetensförsörjning ska ledarskap, hälsa, medarbetarnas kompetens samt behov av omställning särskilt beaktas.

Som en del av arbetet för jämställdhet och mot diskriminering ska staden i arbetet med budgeten för 2016 påbörja arbetet med genusbudgetering.

1. Kommunfullmäktiges inriktningsmål

I detta avsnitt anges de strategiska satsningarna för hur nämnden bidrar till kommunfullmäktiges inriktningsmål under treårsperioden.

1.1 Ett Stockholm som håller samman

- Barns situation ska särskilt uppmärksammas när vuxna ansöker om insatser hos socialtjänsten. Hushåll med barn som har ekonomiskt bistånd inom stadsdelsområdet ska ha trygga boendeförhållanden i form av förstahands- eller åtminstone andrahandskontrakt i sex månader eller längre.
- Personer med psykisk funktionsnedsättning ska tillförsäkras insatser av god kvalitet. Omsorg och insatser ska präglas av ett gott och respektfullt bemötande, delaktighet och självbestämmande. Kvaliteten i all myndighetsutövning säkras genom användning av beprövade och evidensbaserade utredningsmodeller och genom uppföljning. Inom utförarenheter i egen-, entreprenad- och enskild regi utförs alla beviljade insatser i samverkan med den enskilde.
- Barn och ungas hälsa och utveckling ska inte äventyras av förälders missbruk, psykiska ohälsa eller andra svårigheter. Målgruppen är barn och ungdomar vars föräldrar har betydande svårigheter som kan leda till att de brister i sin omsorgsförmåga. Barnens hälsa och utveckling riskerar som en följd av detta att skadas. För att barnet ska utvecklas gynnsamt behöver föräldrarna få egna adekvata insatser.
- Insatser riktas till barn och ungdomar med allvarligt destruktivt och antisocialt beteende som kriminalitet, användning av droger samt uppförande- och beteendeproblem. Barn och unga ska agera i enlighet med lagstiftning och ha en livsstil som gynnar deras utveckling.
- Med respekt för den enskildes självbestämmande och delaktighet i utredningsprocesser och vid valet av insatser, ska arbetet vidareutvecklas för att erbjuda en mer differentierad öppenvård.
- Barn och unga ska ha en fungerande skolgång. Målgrupp är barn och ungdomar som har behov av socialtjänstens stöd för att klara sin skolgång och få slutbetyg. Föräldrar till dessa barn kan behöva stöd för att skapa goda förutsättningar för detta.
- För att höja kvaliteten i förskoleverksamheten och för att utveckla enheternas kompetens i arbetet med barn i behov av särskilt stöd förstärks de specialpedagogiska resurserna.
- För att öka och behålla andelen förskollärare fortsätter arbetet med att utveckla olika karriärmöjligheter, exempelvis fortbildning till vfu-handledare (verksamhetsförlagd utbildning) och till mentor. Härutöver används ett chefsutvecklingsprogram för att rekrytera framtida förskolechefer.
- Ett ökat uppsökande arbete av fältgruppen, medborgarvärdar och ungdomsvårdar ska bidra till minskad ungdomskriminalitet och användning av droger samt att fler ungdomar har en plan för arbete, utbildning och praktik. Målsättningen är att öka framtidstron och tryggheten hos barn och ungdomar.

1.2 Ett klimatsmart Stockholm

- Stadsdelsnämndens miljöpåverkan ska minska genom att andelen miljöbränsle ökar.
- Ekologiska livsmedel prioriteras i nämndens verksamheter, som också ska vidta åtgärder för att kunna sortera matavfall samt minska mängden avfall genom återvinning.
- Kemikalier i barn och ungas miljö minskar genom systematiskt arbete.
- Förvaltningens resepolicy har anpassats efter stadens miljöprogram. Resepolicyn innehåller uppmaningar att gå, cykla eller åka kollektivt vid lokala resor, att använda tjänstebil vid bilresor, att åka tåg eller buss vid längre resor, att välja miljötaxi vid taxiresor och att undvika flygresor.

1.3 Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

- Förvaltningen stödjer, motiverar och erbjuder arbetsfrämjande insatser till personer som är beroende av ekonomiskt bistånd i syfte att uppnå egen försörjning. Boteamet arbetar specifikt med de hushåll som har en bostadsproblematik. Barnfamiljer med osäkra boendeförhållanden uppmärksammas särskilt.

1.4 Ett demokratiskt hållbart Stockholm

- Med respekt för den enskildes integritet och självbestämmande får den som utsätts för våld stöd till en vardag fri från våld. Förvaltningen prioriterar arbetet med att identifiera personer som är utsatta för våld och fortsätter utveckla det preventiva arbetet för våldsutövare i syfte att upptäcka, förebygga och motverka våld.
- Arbetssätt och insatser inom den egna öppenvården ska användas på ett ändamålsenligt sätt för att främja att barn och unga ska leva under goda uppväxtförhållanden utan våld i nära relation.
- Stadsdelsnämndens verksamheter som riktar sig till personer med psykiska-, fysiska-, kognitiva- och/eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar ska präglas av ett gott och respektfullt bemötande. Kvaliteten i all myndighetsutövning säkras genom användning av beprövade och evidensbaserade utredningsmodeller och genom uppföljning. Inom utförarenheter i egen-, entreprenad- och enskild regi genomförs beviljade insatser enligt den enskildes genomförandeplan.
- Medborgarkontoret är en av stadsdelsnämndens viktigaste informationsresurser för invånarna. I samband med flytten till Rinkebystråket 2015 kommer serviceutbudet ses över och utvecklas.
- Stadsdelsområdets alla barn och ungdomar har god tillgång till professionella konst- och kulturupplevelser och ges förutsättningar att delta i fritidsverksamhet. Barn och ungdomar med funktionsnedsättning erbjuds att delta på samma villkor som alla andra.
- Ungdomarverksamheterna ska bygga på delaktighet och engagemang och verksamheterna ska attrahera både flickor och pojkar.

2. Nämndens verksamhetsområde

I detta avsnitt redovisas och kommenteras verksamhetsområdenas utveckling de senaste åren, samt en bedömning av utvecklingen de tre kommande åren.

2.1 Förskoleverksamhet

Barn 1-5 år Stadsdel/År	2014	2015	2016	2017	2018
Rinkeby	1 612	1 579	1 533	1 520	1525
Kista- (varav i ny bebyg- gelse)	766(23)	802(37)	854(79)	904(120)	934(147)
Husby	895	844	820	807	805
Akalla	515	532	537	548	561
	3789	3757	3744	3780	3825

Antalet barn i förskoleåldern, 1-5 år, förväntas öka med ca 70 barn fram till 2018. Det ser dock olika ut inom stadsdelsområdet. I stadsdelarna Rinkeby och Husby beräknas barnantalet minska med ca 90 barn relativt jämt fördelat över de två stadsdelarna. I stadsdelarna Akalla och Kista beräknas barnantalet öka med ca 30 respektive 130 barn. Den större ökningen i stadsdelen Kista beror på den fortsatta utbyggnaden av nya bostadsområden. I Kistahöjden planeras en förskola om åtta avdelningar och i Kista äng två förskolor om fyra avdelningar samt en förskola om sex avdelningar. Tidigare har två förskolor byggts i Kista gård.

Efterfrågan av platser i nämndens förskolor påverkas av antalet barn men också av hur många föräldrar som väljer plats i enskilt drivna förskolor. Den uppsökande verksamheten är särskilt prioriterad då möjligheten att söka vårdnadsbidrag upphörde i januari 2015. Som ett led i detta arbete startas öppna förskolor i Kista och Akalla under perioden.

Verksamhetens utveckling följer en långsiktig planering och omfattar särskilda satsningar inom områden som flerspråkiga barns språk- och kunskapsutveckling, interkulturellt förhållningssätt, normkritik och likabehandling, hälsa samt naturvetenskap och teknik.

För att höja den generella kvaliteten i verksamheten samt stödja medarbetarna i arbetet med barn i behov av särskilt stöd förstärks verksamhetens specialpedagogiska resurser. Ökade specialpedagogiska resurser till varje enhet ska bidra till alla barns möjligheter att utvecklas utifrån sina förutsättningar.

Insatser för rekrytering och kompetensförsörjning fortsätter. Under år 2013 och 2014 var andelen förskollärare 47 procent. Goda fortbildningsmöjligheter är en del av ett långsiktigt arbete för att öka andelen förskollärare i de kommunalt drivna förskolorna. Genom att erbjuda olika karriärvägar öppnas rekryteringsmöjligheter för att behålla och öka andelen förskollärare. Fortbildning i mentorskap för nyexaminerade förskollärare och handledarskap för blivande förskollärare under den verksamhetsförlagda utbildningsdelen är en

del i detta arbete. Även fortbildning som ger spetskompetens inom specifika områden erbjuds, t.ex. fortbildning till ateljérista (arbetar med verksamhetsutveckling med betoning på miljö, material och olika uttryckssätt), pedagogista (handler och stöttar arbetslag i observation, dokumentation och analys av verksamheten) samt fortbildning inom normkritik. Vidareutbildning för barnskötare till förskollärare bidrar till att öka andelen förskollärare och kommer fortsatt att prioriteras. Chefsrekrytering är ett centralt område då en hög andel förskolechefer går i pension de kommande tre åren. Ett chefutvecklingsprogram för att rekrytera blivande chefer genomförs under perioden.

Arbetet med att utveckla och förbättra samarbetsformerna mellan förskola, skola och socialtjänst fortsätter samt arbetet med utveckla samverkan med de enskilt drivna förskolorna i stadsdelsområdet.

2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid

Insatser för äldre ungdomar och ungdomar i utanförskap planeras även fortsättningsvis i samverkan med bland andra fältgrupp, skola, jobbtorg och polis (Myndigheter i Samverkan). Fältverksamheten kommer att utökas. Stadsdelsförvaltningarna Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta driver sedan januari 2013 projektet "Sociala insatsgrupper" för målgruppen kriminella unga vuxna mellan 20-29 år. Målsättningen är att få ungdomar i målgruppen att lämna kriminalitet och upphöra med droger och istället komma i arbete, praktik eller utbildning. Projektet har sedan starten genererat studier, yrkesutbildningar och arbete för ett trettiotal personer. Det finns goda skäl att förlänga projektet och möjligheterna till en förlängning kommer att utredas. Projektet kostar cirka 2 mkr per år.

Inom pilotprojektet "Samverkan, skola och socialtjänst" arbetar för närvarande fem socialpedagoger på fyra av stadsdelsområdets kommunala grundskolor. Målgruppen är elever i årskurs 7-9, med hög frånvaro, som riskerar att sakna gymnasiebehörighet. Målsättningen är att öka deras chanser att gå vidare till gymnasiestudier. Projektet bygger på nära samverkan med olika funktioner i skolan samt regelbunden kontakt med vårdnadshavare. Sedan starten har hälften av eleverna minskat frånvaron, många av elevernas sociala situation har förbättrats och samtliga elever har ökat chanserna att bli behöriga till gymnasiet. Detta talar för att projektet i någon form bör implementeras i ordinarie verksamhet. Projektet kostar cirka 3 mkr per år.

Stadsdelsförvaltningen har uppmärksammat tendenser av radikaliserings bland ungdomar, som i vissa fall ansluter sig till våldsbejakande extremism. Det har skapats en arbetsgrupp bestående av bland andra representanter från stadsdelsförvaltningen, religiösa organisationer, andra ideella föreningar och polisen. Gruppen arbetar med att skaffa kunskap om radikaliseringsprocessen samt identifiera vägar och metoder för att förebygga och motverka radikaliserings bland ungdomar.

Ungdomsgårdarna och träffpunkterna ingår sedan årsskiftet i nätverket KEKS (Kvalitet och kompetens i samverkan). KEKS är ett forum för samverkan om den öppna ungdomsverksamheten som bygger på idéer om engagemang och delaktighet. Med hjälp av metoder och processer som tillhandahålls inom nätverket kommer ungdomsverksamheterna att utveckla arbetet med delaktighet

på samtliga ungdomsgårdar och träffpunkter. Verksamheterna kommer även att ses över och utvecklas i syfte att få målgruppen att i mer lika delar bestå av både flickor och pojkar. Förvaltningen har nämndens uppdrag att få fler flickor att besöka ungdomsgårdar och träffpunkter.

Stockholms stads program för barn och ungdomar, ”Kultur i ögonhöjd”, är utgångspunkt för att erbjuda alla barn och ungdomar upplevelser av professionell kultur och möjligheter till eget skapande. För de yngre barnen köps föreställningar in och arrangemang inom skilda konstformer erbjuds i olika delar av stadsdelsområdet. De lite äldre ungdomarna motiveras och får coachning i att själva producera och arrangera kulturprogram. Satsningen på ungdomar som arbetar med olika kulturprojekt kommer att öka. Samarbete med föreningar sker främst genom gemensamma kultur- och idrottsaktiviteter, där alla barn och ungdomar - även de med funktionsnedsättning - erbjuds ett varierat utbud.

2.3 Äldreomsorg

År	2015	2016	2017	2018
Antal äldre 65 år och uppåt	5290	5480	5650	5820
Antal äldreomsorgstagare	970	990	1000	1020

Antalet personer 65 år och äldre förväntas öka med ca 530 personer fram till och med år 2018. En framskrivning av antalet äldre med beviljade omsorgsinsatser visar en ökning med cirka 50 personer under planperioden. Rinkeby-Kista är det enda stadsdelsområdet i Västerort som beräknas få ett ökat antal omsorgstagare på kort sikt. De utrikesfödda utgör nära 60 procent av befolkningen över 65 år i stadsdelsområdet. Det är förvaltningens erfarenhet att behov av äldreomsorg uppkommer tidigare inom denna grupp än för svenskfödda äldre. Inom stadsdelsområdet finns även en annan grupp med ökat behov av insatser. Det är yngre äldre med psykisk ohälsa och/eller missbruk.

Hemtjänsten ska ge äldre stöd och insatser av god kvalitet, så att möjlighet ges att leva och bo självständigt så länge som möjligt i hemmiljön. Hemtjänsten ska fortsätta utvecklas för att möta äldre med särskilda behov. Inom den kommunala utföraren av hemtjänst finns en specialiserad grupp som riktar sig till äldre med demenssjukdom både på servicehus och i öppna hemtjänsten. Medarbetare som har särskild kompetens inom demensområdet ger också stöd och råd till närstående och övrig äldreomsorgspersonal.

Brukarundersökningar, synpunkter och uppföljningar tas till vara för att utveckla och förbättra verksamheten. Svarefrekvensen på brukarundersökningar är dock låg och behöver höjas för att resultaten ska bli mer tillförlitliga.

Beställarenheten fokuserar på att biståndsbedömningen ska vara rättsäker, likställig och av hög kvalitet. Behov finns av att utveckla kunskapen om genusaspekter i handläggningen.

Genom uppföljning säkerställs att den enskilde får sina insatser utförda enligt beslut och genomförandeplan. Under perioden fortsätter arbetet med att implementera stadens värdegrund. Värdegrunden utgör bas för verksamheternas arbete med brukarna.

Det finns behov av kompetensutveckling för att bättre bemöta äldre med kombinationen psykisk funktionsnedsättning och missbruk.

Omfattande utbildningsinsatser planeras för både vårdpersonal och handläggare i ett interkulturellt förhållningssätt.

Stadsdelsförvaltningarna i Västerort har gemensamt tagit fram en boendeplan för regionen, som revideras årligen. Den samlade bedömningen är att utbudet av vård- och omsorgsboenden i regionen tillgodoser behovet under de närmaste åren. Efterfrågan på servicehus har minskat under senare år. Det har länge funnits en överkapacitet vid Kista servicehus och ett par våningsplan i servicehuset anpassas för att användas för evakuering av boende från Kista vård- och omsorgsboende, där samtliga badrum ska renoveras utifrån arbetsmiljökrav.

Med en hög andel utrikesfödda äldre kommer behov finnas av att utveckla äldreboenden med olika språk- och kulturinriktningar. För närvarande väljer många av de som har behov av heldygnsoomsorg att bo kvar hemma med stöd av hemtjänst, ofta i form av att en anhörig är vårdare. I denna grupp blir allt fler, både äldre och deras anhöriga, mer positiva till att flytta till ett vård- och omsorgsboende. Utvecklingen har en stark koppling till möjligheten att kunna välja äldreboende med språk- och kulturinriktning.

Anhörigstödet ska utvecklas ytterligare under planperioden.

Det förebyggande arbetet inom äldreomsorgen är av stor vikt för kvarboende och god livskvalitet. De öppna mötesplatserna för äldre är viktiga. Utgångspunkten är att social gemenskap och fysisk aktivitet ökar livskvalitet och vitalitet, vilket förmodas senarelägga behov av vård och omsorg.

Det nya ersättningssystemet för hemtjänst, som infördes 2014, innebär att utförare får ersättning för faktiskt utförda timmar. Ersättningen i det nya systemet har som beräkningsgrund att 81 procent av beställd tid slutligen utförs. Utförandegraden för stadsdelsområdets brukare är för närvarande ca 95 procent. Den höga utförandegraden bedöms bero på den höga andelen s.k. anhöriganställda. För varje procentenhet av rapporterad utförd tid över 81 procent beräknas en kostnadsökning om ca 1,0 mnkr per år, vilket i dagsläget innebär en kostnadsökning om ca 14 mnkr/år.

2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Stadens program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning, Stockholm – en stad för alla, ligger till grund för verksamheten

Tre gruppboendestäder har inte fullgod standard. Förvaltningen planerar att under perioden ersätta dessa med nya fullvärdiga grupp- och serviceboendestäder. Förse-nade byggprocesser har medfört att uppförandet av nya objekt tagit längre tid än beräknat. Bristen på grupp- och serviceboendestäder inom lagen om valfrihet (LOV) är stor och förvaltningen befärrar ökade kostnader som en följd av nödvändigheten att teckna avtal utanför LOV.

Samtliga medarbetare, inom beställarenheter och utförarenheter, får tillgång till kompetensutveckling, som syftar till både yrkes- och verksamhetsutveckling.

Det nya ersättningssystemet för hemtjänstinsatser tillämpas även när det gäller stöd och service till personer med funktionsnedsättning.

2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

BBIC-strukturen (Barns Behov i Centrum) för utredning, planering och uppföljning av insatser för barn och ungdom hör till en av de viktigaste processerna som förvaltningen fokuserar på. Alla medarbetare har genomgått utbildning i nätverksarbete, som ett led i satsningen att i högre utsträckning ta tillvara familjers privata såväl som professionella nätverk. Andra utbildningar som personal har deltagit i är Motiverande Samtal, Samtal med barn, länsstyrelsens utbildning om våld i nära relation samt Repulse, en metod för impuls kontroll.

Arbetet med att förankra arbetssätt och processer i det resultatbaserade förhållningssättet har pågått sedan 2011. Syftet är att utveckla verksamheten mot de resultat verksamheten har i uppdrag att nå för sina målgrupper. Här ingår att kunna mäta resultaten av insatserna, både på individnivå och på aggregerad nivå. Systemet för att följa upp verksamheten har det senaste året reviderats och förenklats, vilket har gjort det mer användarvänligt.

Metoder, arbetssätt m.m. som förvaltningen fortsätter att utveckla och utvärdera under perioden är följande.

- Samarbetet med polis och skola i så kallade ”sociala insatsgrupper” fortgår. Syftet är att nå ungdomar i riskzonen för fortsatt kriminalitet.
- För att säkerställa att placerade barn ska komma till tals, har dessa fått egna handläggare som besöker dem minst fyra gånger per år.
- Förvaltningen har fortsatt att vidareutveckla arbetssätt för barn, kvinnor och män som utsätts för våld i nära relation. Behandlingsprogrammet Säkrare Pappor är integrerat i verksamheten. Familjerätten arbetar med ett riskbedömningsinstrument i vårdnads-, boende- och umgängesutredningar i de fall det förekommit våld mellan närstående vuxna.
- Bedömningsinstrumentet SAVRY (Structured Assessment of Violence Risk in Youth) används som beslutsstöd för att bedöma risker och behov hos ungdomar med asocialt beteende.
- Förvaltningen har deltagit i ett stadsövergripande projekt med syfte att införa en evidensbaserad praktik i socialtjänsten samt att utveckla samarbetet mellan praktik och forskning. Inom ramen för projektet har ledningsgruppen inom socialtjänst - barn och ungdom deltagit i programmet ”Att leda för resultat” med målet att skapa en lärande organisation.
- För att stärka placerade barns anknytning till familjehemsföräldrarna har förvaltningen deltagit i ett utvecklingsprojekt med syfte att utveckla en modell för samspelsbehandling. Arbetssättet ingår nu i ordinarie verksamhet.
- I samarbete med två andra stadsdelsförvaltningar genomför förvaltningen ett projekt med syfte att utarbeta former för att stödja placerade barns föräldrar – Det tredelade föräldraskapet.
- Föräldrastöd genom gruppverksamheterna ABC och KOMET erbjuds föräldrar inom stadsdelsområdet.
- Efter en översyn av stödbehovet till boende i stadsdelsområdet har behandlingsutbudet anpassats och tjänster som familjestödjare inrättats. Dessa ger praktiskt och pedagogiskt stöd till utsatta familjer.

- För att fortsätta stärka det förebyggande arbetet startade under år 2014 Familjehuset i Rinkeby, för familjer med barn i åldrarna 0-18 år. I Familjehuset samlokaliseras föräldrarådgivningen med öppna förskolan och förvaltningen planerar för ett tillhörande föräldracafé.
- Familjehuset ingår som en del i den förebyggande strategi som är under utarbetande.
- Tillsammans med barnhälsovården har förvaltningen deltagit i ett projekt som riktar sig till nyblivna föräldrar. Projektet syftar till att, genom hembesök tillsammans med barnhälsovårdens personal, erbjuda tidigt stöd till förstagångsföräldrar i Rinkeby. Arbets sättet ingår nu, i modifierad form, i Familjehusets ordinarie verksamhet.

Det kan konstateras att kombinationen av dels ökade krav på kvalitetsutveckling inom socialtjänsten, dels svårigheter att rekrytera och behålla personal kommer att bli allt större utmaningar för verksamheten. Under de senaste åren har personalomsättningen ökat och det har blivit allt svårare rekrytera och behålla personal med tillräcklig erfarenhet och kompetens för uppdraget. Introduktion och stöd i yrkesrollen till nyanställda är ett fortsatt prioriterat område. Alla nya medarbetare ska genomgå en gedigen introduktionsutbildning. Fortgående satsningar på kompetensutveckling för såväl socialsekreterare som arbetsledare kommer att genomföras under kommande år. Vidare ska strategier och arbetssätt utvecklas för att hantera och möta ökade krav på administration för socialsekreterare.

Ett större fokus ska läggas på förebyggande arbete och tidiga insatser för barnfamiljer. Socialtjänstens olika former av lättillgängligt föräldrastöd ska utökas, dock inte på bekostnad av skyddet och stödet för de mest utsatta barnen och familjerna. En öppen verksamhet med två föräldrarådgivare startar i Husby. Verksamheten samlokaliseras med öppen förskola och barnavårdscentral och blir ett Familjehus liknande det i Rinkeby. Sociala insatsgrupper i förebyggande syfte för ungdomar i riskzonen för kriminalitet kommer att utvecklas.

För de barn och ungdomar som behöver vård utanför det egna hemmet blir det allt svårare att rekrytera familjehem. Efterfrågan på familjehem är större än tillgången och förvaltningen konkurrerar i rekryteringsarbetet i högre utsträckning än tidigare med privata alternativ, som erbjuder andra villkor till familjehemmen än vad förvaltningen har möjlighet till. Kostnaden för dessa familjehem överstiger dessutom kostnaderna för familjehem i egen regi. Stora krav ställs på verksamheten för att möta och hantera denna utveckling.

Utifrån BUS-överenskommelsen mellan Stockholms läns landsting och kommunerna i Stockholms län har förvaltningen tagit fram en lokal överenskommelse för samverkan om barn i behov av särskilt stöd. I samverkan deltar representanter från socialtjänst, landsting, förskola och skola. Nya arbetssätt för samverkan har utformats och kommer att fortsätta utvecklas, så att varje specifik verksamhets kompetens och insatser till barn med behov av särskilt stöd används på bästa sätt.

Utöver det arbete som pågår inom ramen för det resultatbaserade förhållnings-sättet, för att identifiera målgrupper och att effektivisera processer, tar verksamheten också del av den forskning som pågår i syfte att på sikt integrera fler evidensbaserade metoder i arbetet. En satsning på att öka medarbetarnas kompetens i nätverksarbete pågår genom både fortsatt utbildning i nätverksarbete och utveckling av former för kollegialt lärande.

Våld i nära relationer

Arbetet med att utveckla könsneutrala arbetssätt och metoder för våldsutsatta och våldsutövare fortgår. En utmaning för socialtjänsten är att upptäcka våld i nära relationer. Bedömningsmetoden FREDA-kortfrågor implementeras inom socialtjänst vuxna.

Missbruk

Utrednings- och behandlingsarbetet inom missbruk- och beroendevården inriktas under kommande planperiod mot evidensbaserad praktik (EBP) som bygger på personalens kompetens, forskning på området samt den enskildes vilja och önskemål. Även fortsättningsvis kommer arbetet med att tillämpa utrednings- och bedömningsinstrumentet, ASI (Addiction Severity Index) att prioriteras. Arbetet med resultatbaserad styrning och att utveckla stödet för anhöriga till personer med missbruk fortsätter. Förvaltningen oroas över att nya lättillgängliga droger ökar på internet. Samverkan med landstingets beroendevård fortsätter, vilka ger information om narkotikaklassade preparat som bidrar till att underlätta utrednings- och analysarbetet samt anpassning av insatserna.

Socialpsykiatri

En lokal övergripande samverkansöverenskommelse för vuxna med missbruksproblematik och/eller psykisk funktionsnedsättning har tagits fram med landstinget och kriminalvården. Överenskommelsen gäller för brukare som har behov av samordnade insatser från flera huvudmän. En samordnad individuell plan (SIP) upprättas tillsammans med brukaren och aktuella vårdgivare. Antalet unga vuxna med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar ökar, vilket innebär förändrade krav på insatsernas utformning. Förvaltningen har erhållit statliga medel (PRIO) för riktade insatser inom området psykisk ohälsa.

Arbetet med att stärka stödet för anhöriga till personer med insatser från omsorgen om personer funktionsnedsättning, socialpsykiatrin eller äldreomsorgen fortsätter. En befattning som anhörigkonsulent har inrättats.

2.6 Stadsmiljöverksamhet

I stadsdelsområdet finns ca 700 000 kvadratmeter parkmark, varav drygt 230 000 kvadratmeter är parkyta som kräver gräsklippning, slyröjning och renhållning. Denna yta ökar genom att det sker ny etablering av parkmark och grönytor i samband med nybyggnation. Resten av ytan är naturmark. Parkmarken sköts av två olika entreprenörer. Förvaltningens parkkontrollant följer upp arbetet. Nämnden ansvarar för 13 lekplatser, en parklek och sju plaskdammar. Dessa kan utökas med minst en lekplats i det nya bostadsområde som ska byggas på överbyggnaden av E18 vid Rinkeby. Verksamheten beräknas kunna bedrivas med vissa förändringar i omfattning men med samma inriktning under perioden. Planerade investeringar i parkanläggningar redovisas under särskild rubrik.

2.7 Ekonomiskt bistånd

Kommunala visstidsanställningar erbjuds till personer som uppstår försörjningsstöd, på grund av arbetslöshet.

Flera faktorer kan påverka nämndens kostnader för försörjningsstödet under planperioden, exempelvis avskaffandet av vårdnadsbidraget, bristen på bostäder och ökade kostnader för hotell och vandrarhem. År 2014 uppgick kostnaden för hotell och vandrarhem till 17 mnkr. Målsättningen är att barnfamiljer har trygga boendeförhållanden i form av förstahandskontrakt eller andrahandskontrakt i sex månader eller längre. Arbetet med att minska antalet bidragsberoende hushåll som bor på hotell prioriteras särskilt under planperioden.

Förvaltningen uppskattar att fler flyktingar jämfört med förra året kommer att ansöka om ekonomiskt bistånd. Det gäller dels flyktingar som anvisats till Stockholms stad av Migrationsverket, som kan vara i behov av ekonomiskt bistånd som komplement till den statliga etableringsersättningen, dels flyktingar med etableringsersättning som ordnar sitt boende själva. I dessa fall söker sig ofta personer till tillfälliga adresser i Rinkeby, för att inom kort bli bostadslösa. Dessa familjer söker hjälp hos socialtjänsten som hänvisar till ett hotellboende, vilket leder till merkostnader för förvaltningen. För enskilda leder situationen till osäkra boendeförhållanden, svårigheter att ta sig in på arbetsmarknaden och bristfälliga studiemiljöer.

Arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar (FUT) av ekonomiskt bistånd och det räkningsförebyggande arbetet för självförsörjande hushåll med skulder fortgår.

Det är svårt rekrytera och behålla erfarna handläggare. Strategier för att hantera personalsituationen tas fram.

Anhöriginvandringen bedöms fortsätta i samma takt som tidigare. För att bistå nyanlända som bosätter sig i stadsdelsområdet har det inom ramen för medborgarkontorets verksamhet inrättats en permanent informationstjänst. Nyanlända erbjuds vägledning i frågor under etableringens initiala fas.

2.8 Arbetsmarknadsåtgärder

Förvaltningens arbetsmarknadsåtgärder utgörs av arbetsförberedande insatser, arbetsträning och bedömning av arbetsförutsättningar hos personer som på grund av språksvårigheter, medicinska eller andra skäl, står långt från arbetsmarknaden och för närvarande inte är aktuella för Jobbtorg eller Jobbtorg Resurs. Arbetet med att utveckla arbetssätt och metoder i syfte att målgruppen ska komma närmare arbetsmarknaden och på så vis minska deras behov av försörjningsstöd fortsätter. Förvaltningen arbetar med att öka anställningsbarheten för personer som har en offentligt skyddad anställning (OSA).

Alla ungdomar födda mellan 1 juni 1995 och 31 december 1999 som söker feriearbete och som bor i stadsdelsområdet ska erbjudas ett sådant arbete.

2.9 Övrigt

Personal- och kompetensförsörjning

Förvaltningen arbetar med kompetensbaserad rekrytering och fokuserar på

långsiktig kompetensförsörjning. Medarbetare och chefer ska kontinuerligt och utifrån individuella behov erhålla kompetensutveckling. Rekrytering, utveckling och avveckling av medarbetare ska ske på ett sådant sätt att förvaltningen uppfattas som en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor. Arbetsmetoder ska utformas så att det värde jämställdhet och mångfald kan tillföra verksamheterna i form av olikheter hos medarbetarna framgår.

Åldersfördelningen i förvaltningen visar att en stor grupp medarbetare närmar sig 60-65 års ålder de närmaste tio åren. Flest pensionsavgångar finns bland chefer och förskollärare. Inom förskolan utbildas några medarbetare i ”specialistspår” respektive ”chefsspår”.

Förskollärare är ett bristyrke i förvaltningen. Med bristyrke avses yrkesgrupper där behovet är större än andelen examinerade inom yrket. Sedan 2013 har andelen årsarbetare med pedagogisk högskoleexamen minskat i förvaltningen även om andelen fortfarande är hög jämfört med staden i övrigt. Varje år utbildas ca fem barnskötare i förvaltningen till förskollärare. Även rekryteringsbehovet inom socialtjänstens myndighetsutövning kommer de närmaste åren att vara omfattande.

Det systematiska arbetet med att främja hälsa och skapa en god arbetsmiljö fortsätter. Att skapa hälsosamma arbetsplatser är en strategiskt viktig fråga för att säkra framtida personalbehov, men även för att höja kvaliteten och effektiviteten i verksamheten. Det är särskilt viktigt att alla har samma möjligheter och behandlas likvärdigt i fråga om arbetsförhållanden och anställningsvillkor.

Järva-Andan

Järva-Andan, med fler än 500 medlemmar, är en plattform för att engagera boende och organisationer i förebyggande frågor. Arbetet inom Järva-Andan syftar bland annat till att förändra attityder så att boende och verksamma ställer upp för varandra på gator och torg. Järva-Andan strävar efter att fler företag arbetar aktivt med att utveckla Järvaområdet genom att erbjuda ungdomar praktikplatser och sommarjobb samt att de rekryterar från området då de söker arbetskraft. Flera nya projekt med mentorskap för elever, har startats under året. Samarbete med kompetensstarka företag som Ericsson, SEB m.fl. kommer att fortsätta med insatser främst för ungdomar. Dialogmöten med småföretagare för att underlätta för expansion ska fortsätta.

Järva-Andan arbetar också aktivt med trygghetsfrågor. Stadsdelsförvaltningen leder arbetsgruppen ”Trygghet i fastigheter och utemiljö” som består av företrädare för bostadsbolag, polisen, SL, centrumägare och stadsdelsförvaltningen. Förvaltningen genomför kontinuerligt trygghetsvandringar i stadsdelsområdet i nära samarbete med invånare, fastighetsägare och polisen. Ett annat exempel är ”Järva rent och snyggt”, där cirka 140 lokala föreningar adopterar stadsområden. Föreningarna utbildar också i samarbete med berörda myndigheter och hyresvärdar över 1 000 av sina medlemmar i boende- och miljöfrågor.

Säkerhet och krisberedskap

Den organisation som hanterar säkerhetsfrågor och samordnar krisberedskapen kommer att vara säkerställd under perioden. En aktuell krisledningsplan finns upprättad och uppdateras kontinuerligt. Utbildningar kommer fortlöpande att säkerställa att tillräcklig kvalitet uppnås.

3. Sammanfattande ekonomisk analys

3.1 Drift

Förvaltningen förutser inga större ekonomiska avvikelser i förhållande till den plan som kommunfullmäktige beslutat om i budget 2015. Det fortsatta arbetet med att effektivisera och anpassa verksamheterna utifrån efterfrågan och behov tillsammans med en aktiv lokalplanering innebär att budgeten beräknas vara i balans under perioden. Emellertid beräknas lokal-, hyres- och boendekostnader öka under perioden som en följd av nya förskolor och bostäder med särskild service, placeringar på hotell och vandrarhem samt verkställande av nya beslut om särskilt boende.

3.2 Investeringar

Parkplanen för Rinkeby-Kista, som färdigställdes år 2008, är underlag för planeringen av investeringar i park- och grönområden. Förvaltningen föreslår, efter samråd med företrädare för trafikkontoret, att följande investeringsobjekt - i angiven prioritetsordning - inryms i kommunfullmäktiges investeringsram för parker och grönområden åren 2016 – 2018:

1. Nystadsparken i kvarteret Nystad, Akalla, mellan Kotkagatan, Norgegatan, Sibeliusgången och Nystadsgatan. Beloppet uppgår till 1 mnkr.
2. Nidarosparken i Husby, mellan Tönsbergsgatan och Dovregubbens gång. Beloppet uppgår till 3,3 mnkr.
3. Porkalaparken i kvarteret Porkala, Akalla, mellan Porkalagatan och Sveaborgsgatan, Sibeliusgången och Gripenbergagatan. Beloppet uppgår till 6,5 mnkr.
4. Parkleken Rinken, ett parkområde mellan Rinkebysvängen och Rinkeby bollplan/Rinkebyskolan. Investeringsbelopp 2,5 mnkr.
5. Gläntan i Kista mellan Ärvingegången och Torvaldsengången. Beloppet är 4,5 mnkr.
6. Förvaltningen avser att under 2016 anlägga två konstgräsplaner. Investeringsbeloppet är ännu inte fastställt.

De planerade investeringarna ökar inte nämndens driftkostnader. Anslaget för investeringar i maskiner och inventarier, cirka 1,8 miljoner kronor per år, bedöms inte tas i anspråk fullt ut under perioden.

3.3 Betydande projekt som inte är investeringar

Ej aktuellt.

4. Övriga redovisningar

Ej aktuellt.

5. Lokalförsörjningsplan

5.1 Inledning

Lokaleffektiviseringar inom befintliga lokaler samt nybyggnad av förskola, gruppboenden och servicelägenheter kommer att vara i fokus under planperioden.

5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra bakomliggande faktorer som förändrar behovet av lokaler

Förskolelokaler

På Bredbyplan 34, fanns en förskola med fyra avdelningar som brann ner 2014. Förskolan öppnas nyuppbyggd med sex avdelningar hösten 2016. I Kistahöjden planeras en förskola med åtta avdelningar. På grund av ljudstörningsförhållanden från omgivande trafik har byggnationen försenats.

I Kista Gård 2 planeras för en förskola med tre avdelningar. I Kista Äng, som är under planering, planeras tolv förskoleavdelningar på två till tre adresser.

Lokaler för omsorg om personer med funktionsnedsättning.

I Kista Torn vid Kista Galleria är ett gruppboende under uppförande. I Kista Gård 2 har förvaltningen aviserat ett behov av fem-sex servicebostäder. Även i Kista Gård 3 har förvaltningen aviserat ett behov av fem-sex servicebostäder. Vidare har förvaltningen aviserat ett behov av ett antal servicebostäder i Arnholt/Ålesund i Kista. I Kista Äng planeras två gruppboendestäder och tio servicebostäder.

5.3 Kapacitetsbeskrivning

Se under 5.2.

5.4 Förändringar i lokalbeståndet

I Rinkeby flyttar medborgarkontoret till Rinkebystråket andra kvartalet 2015. Bredbyplans förskola öppnar i nya lokaler. Förskolan ökar i samband med det från fyra till sex avdelningar. Under perioden planeras en förskola med åtta avdelningar i Kistahöjden samt en förskola med tre avdelningar i Kista Gård 2. Det är osäkert hur långt arbetet kommer att utvecklas runt de objekt som planeras i Kistaäng. Vidare ingår en förskola i planeringen av Rinkebyterrassen.

År 2016 beräknas gruppboendet med sex lägenheter i Kista Torn vara klart. Under perioden ska kvarteren Kista Gård 2 och 3 byggas, där planeras ca tio servicebostäder. I nybyggnationen i Arnholt/Ålesund planeras åtta-tio servicebostäder för ungdomar. I området Kistaäng planeras två gruppboendestäder samt ca tio servicebostäder.

5.5 Kostnadsutveckling

Hyreskostnaderna för de nya förskolelokalerna och bostäder med särskild service beräknas rymmas inom budgetramarna.

5.6 Effektiviseringsmöjligheter

Lokaleffektiviseringar inom förvaltningens befintliga lokaler pågår kontinuerligt. Vid nybyggnation av förskolor, gruppboenden och servicelägenheter eftersträvas också lokaleffektiviseringar.

När vakanser uppstår i nämndens administrativa lokal strävar förvaltningen efter att samla mer verksamhet till den byggnaden genom att avveckla andra mindre effektiva lokalförhyrningar. Detta arbete kommer att fortsätta under perioden 2016-2018.

6. Genusbudgetering

Förvaltningen anser det nödvändigt att utveckla befintliga verksamhetssystem för att kunna följa upp hur resurser används och fördelas utifrån könsuppdelad statistik.

När det gäller omsorgen om personer med funktionsnedsättning och äldreomsorg bedömer förvaltningen att stadens årliga brukarundersökningar kan ge underlag för analys av eventuella variationer mellan hur män och kvinnor upplever respektive verksamhet.

Förvaltningen bedömer att det för förebyggande ungdomsinsatser finns könsuppdelad statistik. Statistiken omfattar besöksstatistik från ungdomsgårdar och träffpunkter samt statistik för särskilda aktiviteter anordnade utanför ordinarie verksamhet. I nätverket KEKS (Kvalitet och kompetens i samverkan) erbjuds verktyg för att producera könsuppdelad statistik.

Förvaltningen anser att det inom förskolan är möjligt att ta fram statistik om resursfördelning för barn i behov av särskilt stöd samt besöksstatistik från öppen förskola, som en del i arbetet med att skapa lika förutsättningar. Även stadens årliga brukarundersökning kan ge underlag för analys av eventuella variationer mellan hur vårdnadshavare till flickor och pojkar upplever verksamheten.

Varje förskola är enligt skollagen skyldig att upprätta en likabehandlingsplan som även omfattar en plan mot kränkande behandling. Planerna omfattar diskrimineringsgrunderna, vilket medför ett genusrelaterat perspektiv på verksamhetens resurser. Relevant könsuppdelad statistik skulle tillsammans med likabehandlingsplanerna bidra till en förbättrad analys av verksamheten utifrån ett genusperspektiv.
